LLYTHRENNEDD

Rydw i fynd i drafod Llythrennedd i blant cyfnod allweddol dau, sef plant blwyddyn dau I naw. Yn ôl i Lywodraeth Cymru pwrpas y fframwaith llythrennedd a rhifau yw rhoi cefnogaeth i athrawon a'r pob pwnc i ddysgwyr oedran pump i Undeg pedwar Mae fframwaith llythrennedd yn osod sgiliau i ddysgwyr i ddatblygu o fewn y llythrennedd, mae'r dysgwyr yn disgwyl i gyflawni mewn Siarad ar draws y cwricwlwm, darllen ar draws y cwricwlwm ac ysgrifennu ar draws y cwricwlwm. Mae'r athrawon yn gallu defnyddio'r fframwaith Llythrennedd i ddatblygu'r cynnwys y cwricwlwm i ddilyn sgiliau sydd angen i'r fframwaith. Fel dod mewn a llythrennedd a rhifau i ddysgu, beth bynnag y pwnc sydd yn cael ei dysgu. Hysbysu'r drafodaeth gyda rhieni, dysgwyr ac athrawon eraill amdano berfformiad y dysgwyr. Helpu’r dysgwyr gyda gweithgareddau hun-asesiad, a chynllunio i ddysgu. Asesu, a rhoi adroddiad ar berfformiad y dysgwyr. Adnabod y dysgwyr bydd yn fudd-dal o weithio heb ymyriad, neu sydd yn gweithio y tu hwnt i ddisgwyliadau eu hoedran. yn ol i verywellfamily.com Mae sgiliau llythreniad yn bwysig iawn i ddarllen ac ysgrifennu, yn cynnwys ymwybyddiaeth o sŵn yr iaith, bod yn ymwybodol o brint, a sgiliau eraill llythrennedd yw sillafiad a dirnadaeth.

Yn ôl i lywodraeth Cymru :-

Mae Proffesor Graham Donaldson yn datblygu cwricwlwm newydd i ysgolion Cymru, Mae cwricwlwm Donaldson, sef y Donaldson Report yn cynnwys chwe ardal o ddysgu i'r cwricwlwm newydd, mae'r chwech yn bwysig sef

Expressive Arts

Health and Well Being

Humanities

Language, Literacy and Communication

Mathemtics and Numeracy

Science and Technology

Mae'r cwricwlwm newydd yn anelu at blant oedran tri i Undeg chwech, ac mae'n cael ei rhannu mewn i chwe ardal dysgu a chael profiad ac i sicrhau addysg eang a phrofiadau i blant a phobl ifanc. Mae adroddiad yn awgrymu fod llythrennedd, rhifau a chymhwysedd digidol yn gyfrifoldeb yr athrawon. llythrennedd a rhifedd yn meddwl llawer mwy na dawn sylfaenol.

Mae'r adaryddion awgrymu fod pawb i ddysgu Cymraeg lan i oedran Undeg chwech

Fod ffocws mewn ysgolion i ddysgu Cymraeg i gyfathrebu a chael sgwrs a dealltwriaeth.

I lywodraeth Cymru i wneud cymhwyster yr iaith Cymraeg yn Undeg chwech a rhoi ffocws a'r siarad a gwrando a defnyddio Cymraeg yn y lle gwaith.

Yn ôl i Gwricwlwm newydd bydd athrawon, a phobl ifanc mewn addysg yn defnyddio'r methodau cywir, mae'r adroddiad yn awgrymu fod dysgu yn rhoi ffocws a'r

Pwrpas y cwricwlwm Mae llawer o wahaniaeth dynesu at ddysgu'r sgiliau sydd angen i'r cwricwlwm, mae angen i blant darllen, siarad, ysgrifennu yn yr ysgol i fynd i fywyd oedolyn.

Herio plant a phobl ifanc i roi eu gorau

Rhoi cyfleodd i ddatrys problemau, fod yn greadigol a meddwl yn hanfodol

Cael tasgau ac adnoddau i adeiladu a'r sgiliau a gwybodaeth.

Creu cyfleoedd i ddysgu amdano fywyd.

Annog plant a phobl ifanc i cymeryd cyfrifoldeb o ddysgu.

Mae cysylltiadau rhwng llythrennedd a pwnciau eraill yn y cwriclilwm, mae angen llethrrnnedd i ddarllen ac i siarad ac ysgrifennu amdano'r pwnciau .

Darllen yw rhywbeth mae angen plant i wneud, mae'n bosib dysgu plant i ddarllen yn gynnar yn eu bywyd, ac yn gallu anelu at ddarllen yn hyderus erbyn eu bod yn pum blwydd oed. (Ready to Learn, t.102).

Yn ôl i A Toxic Childhhod, Palmer,S. mae plant mor ifanc â phum mlwydd oed yn dechrau ysgol gyda therfynau siarad a darllen, mae hyn yn mynd yn waeth, yn dod i ysgol heb wybod fel i wead a chanu odl meithrinfa, fel mae plant bach yn arfer

gwybod. Roedd plant pob oedran yn methu eistedd lawr a gwrando ar eu hathrawon, neu fel i mynegu syniadau mewn siarad neu ysgrifen. (t.113).

Mae'r athrawon yn weud mae hyn yn digwydd oherwydd teledu. mae mwy a mwy o sianelu ar gael i blant i wylio. Felly gyda heriau fel hyn mae'n anodd gweithio gyda phlant sydd yn methu darllen, siarad ac ysgrifennu. (t.115). Mae angen i fabanod cael cyfle i gyfathrebu o ddechrau bywyd i ddysgu gwrando, siarad a chyfathrebu.

Dynol yw'r unig anifail ar y ddear sydd gallu siarad, a dylla'i siarad dod mor naturiol a gwenu, aros i fynnu a cherdded, ond os nac yw'r plentyn yn cael cyfle i siarad a chyfathrebu bydd hyn yn anodd. Mae cymwys yr iaith mae'r plentyn yn siarad yn cael effaith ar y plentyn yn siarad, os mae'r plentyn yn cael cymwhwys da bydd y plentyn yn siarad yn well, ac os mae'r cymwys yn wael mae hyn yn dangos yn iaith y plentyn. (t.127).

Felly mae dysgu i ddarllen, ysgrifennu a'r syniad o rifau a cherddoriaeth yn wedd o wneud dysgu yn ymwybodol. Mae rhaid i ddysgu dod o brofiad. Mae dysgu dosbarth i gyd yn beth economaidd ar amser, ac yn cyfoethogi'r teimlad o fod darn o'r gymuned y dosbarth. Mae'r plant yn clywed y Rhun cyflwyno, a gweld y Rhun peth, a chael eu tasgau gyda gilydd, ond mae'r rhain yn cael eu cyfeiri at unigolyn, ac felly angen i'r unigolyn i fod yn ymwybodol i wneud ymdrech i ddysgu. (t.113).

Yn ol I Ready to Learn, second edition, mae pwytiau I plant dysgu, sef :-

Readiness invololves more than just basic capability.

The development of literacy skills needs to be fully supported by, and fully to support, other aspects of development.

Distinctions between 'oral' and 'literature' cultures.

The written word tends to separate, objectify, and generalize.

Written words appear more like things.

The experience of language shifts from voice and ear to ear and thought.

Language is both experienced and remembered differently when written.

Children naturally recapitulates pre-literate culture....

...and has a natural tendency to evolve beyond it at a certain time...

...which is when writing and reading become relevant.

Orality and literacy should be mutually supportive

Some preconditions for a healthy literacy summarised.

An appropriate transition to the formal learning of literacy skills summarised. (t.106, t.107)

Yn ôl i Estyn “Best practice in the reading and writing of pupils aged 7 to 14 years- May 2008, mae safonau mewn ysgolion yng Nghymru wedi gwella ers y flwyddyn dwy mil mewn cyfnod allweddol dau, ond mae'r raddfa wedi mynd yn fwy araf ers y flwyddyn dwy mil a phedwar, ac mae merched yn wneud yn well na Felly yn ol i Estyn mae ysgolion mynd i datblybu darllen ac ysgrifennu'r disgyblion mwy effeithiol. Hefyd bydd yr awdurdod lleol yn cael datblygiad da a strategaeth i dangos gweithred i wella safonau darllen ac ysgrifennu cyfnod allweddol dau a tri. bechgyn, hefyd yn yr amser hwn mae'r cwricwlwm i ddysgu wedi gwella. Yn anffodus mae lleiafrif o'r ysgolion, mae'r cynllun y cwriclilwm a chyfyngiad o orchest disgyblion. Nid yw pob ysgol yn rhoi cyfle i ddisgyblion i ddatblygu eu sgiliau mewn Cymraeg a Saesneg arwynebedd y cwricwlwm.

Felly mae ysgolion yn anelu i godi safonau mewn Cymraeg a Saesneg, ac i wella cynllunio'r cwricwlwm i sicrhau fod digon o amrediad o lythrennedd a di-llythrennedd i ddisgyblion i ddarllen ac ysgrifennu ar draws y cwricwlwm.

Hefyd mae ysgolion yn dysgu llythrennedd digidol, felly mae hyn yn bwysig i ddyfodol disgyblion. Mae technoleg y byd digidol yn bwnc ei hun, a hefyd rhywbeth mae'r athrawon a disgyblion yn defnyddio, gallwch weud fod technoleg yn beth dda i roi profiadau gwich i blant, mae'n cael i ddefnyddio mewn pob pwnc, o lythrennedd i fabolgampau, a hanes, dyma ffordd mae'r byd yn datblygu, gall plentyn edrych ar y we ar luniau amdano'r pwnc maen nhw'n dysgu, neu gael gwybodaeth. (Subject Teaching in Primary Education, t 45).

In the past decade, technologies have shifted from being complex and very expensive to being mobile and much easier to use (Hedberg, 2011). Consequently, condsiderable amounts of money are being invested in digital technology for education use (Luckin et al. 2012). (Innovative Teaching and Learning in Primary Schools. T.106).

Mae plant yn dysgu trwy chwarae ac mae hyn yn digwydd yn gynnar iawn yn eu bywydau, ac yn enwedig mewn cyfnod sylfaen, mae hyn yn rhoi hyder iddyn nhw siarad a meddwl a chyfathrebu gyda phlant ac oedolion.

Y strand Rydw i fynd i drafod yw darllen i gyfnod allweddol dau, Mae plant yn ysgolion Cymraeg yn siarad a dysgu darllen Cymraeg yn y cyfnod sylfaen, ond amser mae'r plentyn yn gyfnod allweddol 2 bydd yn dysgu darllen Saesneg, mae mwyafrif o blant yn gallu siarad Saesneg cyn dechrau ysgol, ond methu darllen Saesneg, mae Cymraeg yn fwy hawdd i ddarllen oherwydd ei bod yn phenotic, ac mae'r plentyn yn weud y gair fel maen nhw'n weld y gair, ond yn Saesneg mae hyn yn newid ac mae llawer o geriau yn cael eu dweud yn wahaniaeth.

Reading is a multicaceted process involving word recognition, comprehension, fluency and motivation. Reading is making meaning from print, it requires :-

Itentify the words in print, a process called recognition.

Construct an understanding from them, a process called word recognition.

Co-ordinate an understanding from them, a process called comprehension.

Co-ordinate identifying words and making meaning so that reading is automatic and accurate, on achievement called fluency. www.readingrockets.org

Yn ôl i Subject teaching in Primary Schools, (t.104). Mae traddodiaeth yr athrawon yn newid, gyda thechnoleg yn eu'n fywydau bob dydd yn y cartref, ysgolion ac mewn gwaith, nid yr athro sy'n ganolig rhagor, yr un sydd yn aros yn y dosbarth yn rhoi'r wybodaeth, ond maen nhw nawr y "faciliator" yn rhoi arweiniad a gofyn cwestiynau, yn rhoi gol i'r disgyblion, rhoi cymorth a rhoi adnoddau iddyn nhw gael dysgu. Mae senario newydd yn digwydd ble mae'r plentyn yn hyfforddu eu peers heb ymyrraeth o'r athro (Burden et al. 2010: 10).

Erbyn bod y plentyn wedi cyrraedd cyfnod allweddol dau, maen nhw allu darllen Cymraeg (mewn ysgol Cymraeg), felly mae gweithio mewn grŵp yn beth da iddyn nhw gael hyder i gyfathrebu, os mae'r plentyn yn cael trafferth i ddarllen, mae cynorthwyydd fel arfer yn y dosbarth i roi llaw iddyn nhw a cymeryd amser iddyn nhw ddeall, neu efallai bydd yr athro'r dosbarth yn cymeryd amser gyda nhw, efallai bydd grŵp o blant sydd yn cael trafferth darllen, eistedd mewn grŵp a chyfathrebu ac efallai defnyddio cyfrifiadur. Mae llawer o ysgolion yn defnyddio ipad y dyddiau hyn a bydd yr ipads yn cael eu defnyddio gan y disgybl, mewn grŵp neu wrth ei hun.

Yn ôl i Innovative Teaching and Learning in Primary Schools (t. 110). Dyladwy ei cludadwy, a pa mor syml i fynd o gwmpas a'r ipad, mae'n offeryn cydweithredol pwerus, unwaith mae gwybodaeth yn dod i hyd, mae gallu cael ei phasio yn gyflym ac yn hawdd. Mae plant yn dysgu gwell drwy gyfathrebu a rhyngweithio, gyda phlant eraill ac athrawon. Yn datblygu trwy gymuned i weithio gyda'i gilydd i ddatrys problemau ac adeiladu gwybodaeth. Mae gwybodaeth yn cael ei gwylio fel proses gweithredol.

The 1988 Act, and subsequent legislation, all contain two main strands related to the aims of education. The Education Act 2002 requires that the curriculum for a a maintained school or nursery must be balanced and broadly based and :-

Promote the spiritual, moral, cultural, mental and physical development of pupils at the school and society.

Prepare pupils at the school for the opportunities, responsibilities and experiences or later life. The Whole Child, (Thinking Through Pedagogy for Primary and Early Years. T.55. t.56). Mae rhain yn bwysig I bywyd ac mae angen I plentyn cael llythrennedd I deall hyn ac I datblygu mewn eu bywyd am eu dyfydol.

Mae'n bwysig i blant darllen adref hefyd, tua phymtheg mined y dydd adre yn rhoi hyder iddyn nhw ddarllen, mae llyfrai i gael yn ysgol i fynd adref, hefyd mae llyfrgelloedd.

Mae'n amlwg fod storiâu yn cael eu darllen neu gael eu weud, felly darllen neu wrando ar y stori. Mae'r plentyn yn mwynhau hyn ac mae'n defnyddio llythrennedd a llafaredd. Mae llai o gyfleodd i gael hyn yn anghywir, fel mae rhaid iddyn nhw wneud amser eu bod yn ysgrifennu neu liwio, felly pan eu bod yn weud storiâu, neu ddarllen storiâu, maen nhw yn adnabod y ffordd gwahaniaeth eu bod yn gweithio, i drafod a myfyrio ar y cwestiynau sydd yn cael ei chodi ond gadael lle i blant i ddehongli yn ffordd eu hunan. Yn ol I Thinking through Pedagogy for primary and Early Years. (t.55).

Estyn.gov.uk. Mawrth 2010.

Estyn.gov.wales, Literacy and Numeracy in Primary Schools, Medi 2014.

Welsh Assembly Government, Hydref 20ain, 2014.

www.verywellfamiliy.com

www.readingrockets.org

Ready to Learn – from birth to school readiness, 2nd edition, Rawson,M. Rose, M. Hawthorn Press, 1st published 2002. 2nd edition 2006.

Estyn, Best practice in the reading and writing of pupils aged 7 to 14 years, Mai 2008.

Thinking Through Pedagogy for Primary and Early Years, Eaude,T. Sage Publications. First publication 2011, reprinted 2012.

Subject Teaching in Primary Education. Smith, P. Dawes, L. Sage Publications, 2014.

Innovative Teaching and Learning in Primary Schools, Hewitt, D. Tarrant,S. Sage Publications, 2015.